

A KIEGYEZÉS MEGKÖTÉSE

1. Kossuth: **A Dunai Konföderáció terve** – 1862-ben kerül nyilvánosságra

- Cél: a Habsburg Birodalom felbomlasztása
- A térség népeinek megóvása a cári birodalomtól
- A nagyhatalmak támogatásának megszerzése
- A nemzetiségi ellentétek megoldása
- Az elgondolás: Magyarország, Horvátország, Románia, Szerbia, Erdély – szövetségi állam létrehozása
- Nemzetiségi kérdés megoldása: Erdély és Horvátország különállása + nemzeti alapú önkormányzatok elismerése
- Fogadtatás: elutasítás – magyarok: a vezető szerepről és a szuverenitásról is le kellett volna mondani
- Nemzetiségiek: nemzeti államot akartak – a magyarok Kossuth elképzelése szerint így is vezető erőt képviseltek volna
- Balcescu: egyesülési terv – romániai, erdélyi, magyarországi románok – de: ezt Kossuth utasította el

2. A provizórium: 1861-65.

- Provizórium bevezetése: Schmerling a miniszterelnök (az alkotmányosság felfüggesztése ideiglenesen)
- Magyar birtokososztály: visszatérés a passzív ellenálláshoz –de: ez egyre nehezebben tartható
- Államapparátus: nem vállaltak hivatalt, mert akkor árulónak tekintették őket
- Kapitalista fejlődés: nélkülük zajlott le, idegen tőkével
- 1863. a lengyel felkelés leverése – csüggesztő hír
- Ausztria is hajlik a kiegyezésre – ok: Oroszország, Németország előretörése
- Udvar felkérése a provizórium idején: javaslat kidolgozása – gr. Apponyi György javaslata közös ügyek + két külön törvényhozó testület – delegációk
- 1863. Schmerling: erdélyi ogy. - a magyarok bojkottálták (csonka) – de: törvények születtek a románok egyenjogúsításáról – küldöttek a Birodalmi Gyűlésbe

3. Deák húsvéti cikke

- 1865. április 16. Pesti Napló – alkotmányosság visszaállítása esetén: közös ügyek elfogadása
- Udvar válasza – Schmerling lemondása
- 1865. december – országgyűlés összehívása
- Politikai csoportosulások: balközép- Tisza Kálmán, szélsőbal (a volt határozati párt)
- Deák hívei: többségben
- Országgyűlés: bizottságot választott a közös ügyek megtárgyalására – vezető: Andrássy Gyula, Deák Ferenc
- 1866. Königgrätz – köv.: a Kiegyezés megkötése – Ferenc József megkoronázása

A KIEGYZÉS TARTALMA

4. A dualista államszervezet

- Kétközpontú, dualista államszervezet
- Közös uralkodó + közös ügyek: külügy, hadügy, pénzügy – alkotmányos felügyelet: 60-60 fős delegációk (a delegációk az uralkodó jogkörét erősítették)
- Közös védelem – közös hadsereg: K.U.K. – vezényleti nyelv a német, parancsnok az uralkodó
- Magyar Honvédség: korlátozott létszám
- Magyarország: a közös ügyeken kívül teljes önállóság
- Államforma: alkotmányos monarchia
- DE: Ferenc József – jelentős pozíciók – hadsereg – a magyar ogy. csak az adó-és újoncmegajánlás jogával rendelkezik
- Ferenc József: a delegációk véleménykülönbsége esetén az uralkodó szava döntött
- Előszentesítés joga: a magyar kormány törvényjavaslatait az uralkodó hagyta jóvá, mielőtt az ogy. elé került volna

5. A Kiegészítés értékelése

- Reális kompromisszum – de: a rendszer nem fejlődött
- A gazdasági élet fejlődött, a politikai rendszer nem
- Deák: remélte, hogy a rendszer fejleszthető
- Kossuth: Kasszandra-levél: a Kiegészítés egy pusztulásra ítélt birodalmat konzervál

6. Gazdasági kiegyezés

- Kereskedelmi és vámszövetség megkötése
- Közös ügyek fedezésére: kvóta – Ausztria: 70%, Magyarország: 30%
- Egységes piac kialakítása: vámszövetség létrehozása, közös valuta, tőke és munkaerő szabad áramlása
- Adó-, mérték-, közlekedés- és hírközlési rendszer összehangolása
- 10 évenként meg kell újítani
- Köv.: gyors gazdasági fejlődés – védvámrendszer: A Lajtántúli iparcikkek és a magyar mezőgazdasági cikkek védelme

7. A Horvát Kiegészítés

- Csehek törekvése: dualizmus kialakítása – de: a magyar és az osztrák uralkodókörök is tiltakoztak – köv.: Ferenc József visszakozott
- Horvátok: perszonaluniót szerettek volna: függetlenség + Muraköz, Fiume átadása
- Magyarok: a tartományi különállást hajlandók elismerni
- 1868. XXX.TC.: a horvát kiegyezés
- a törvény elismeri a horvátokat politikai nemzetnek
- Horvátország: beligazgatási autonómia – élén: horvát bán – a magyar miniszterelnök javaslatára az uralkodó nevezte ki
- Autonómia: közigazgatás, igazságügy, oktatásügy független
- Hivatalos nyelv: horvát – szábor – 42 tagot delegál a magyar ogy-be
- Horvátország+Szlavónia+Határőrvidék egyesítése
- Fiume: provizórium – magyar igazgatás, hivatalos nyelv: olasz

- De: a horvátok Ausztriával és Magyarországgal egyenrangú helyzetet akartak –
trialzmus

8. A nemzetiségi törvény

- Eötvös József: nagy szerepe volt a törvény létrejöttében – az egy. nacionalizmusával szemben képviselte a liberális álláspontját – Deák támogatta
- 1868. XLIV.TC.- alap: területi egység + egy politikai nemzet
- széles körű nyelvhasználat: oktatás, közigazgatás, igazságszolgáltatás alsó-és középső szintjén
- az anyanyelvi oktatás megteremtését az állam feladatává tette
- autonómiát nem biztosít, de: nemzetiségi egyesületek, pénzalapok létrehozását igen
- zsidók egyenjogúsítását is kimondták
- a nemzetiségiek: ennél többet akartak - + kialakulóban voltak a nemzetiségi államok – ezek vonzóerőt gyakoroltak (Románia, Szerbia)